

Monumentnummer*: 517454

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **10 augustus 2001**
Kadaster deel/nr **82851/34**

Woonplaats* **Hoorn** Gemeente* **Hoorn** Provincie* **Noord-Holland**

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Hoorn	A			6289
Hoorn	A			5304
Hoorn	A			4746

Omschrijving**

Inleiding

IJzeren OPHAALBRUG genaamd "Hoogbrug" naar ontwerp van gemeentearchitect Jb. Faber in 1930 gebouwd. De brug is gesitueerd boven de uitmonding van de langs de Korenmarkt gelegen gracht in de Binnenhaven en vormt de verbinding tussen de Veermanskade en de Oude Doelenkade. De brug verving een houten voorganger. De Rijkscommissie voor de Monumentenzorg pleitte voor terugkeer van een houten ophaalbrug, maar vanwege de hogere (onderhouds)kosten en de kortere levensduur koos de gemeente voor een ijzeren brug, waarvan de constructie zoveel mogelijk bij de omgeving zou worden aangepast. De onderbouw werd uitgevoerd door de Hoornse aannemer P.J. Blauw, de bovenbouw N.V. F. Kloos en Zonen's Werkplaatsen in Kinderdijk. Voor het doorberekenen van de constructies en het toezicht op de bouw werd Ingenieursbureau J. van Hasselt en de Koning te Nijmegen ingeschakeld.

Omschrijving

De onderbouw van de ophaalbrug bestaat uit twee gemetselde landhoofden waartussen een doorvaartopening van zes meter. Het metselwerk is uitgevoerd in rode machinale baksteen in kruisverband. Ter versteviging zijn op de hoeken blokken graniet toegepast. Tegen de binnenzijde van de landhoofden is één paar ijzeren schotbalkspinningen aangebracht. De vermoedelijk hergebruikte ijzeren hekken langs de randen van de landhoofden bestaan uit gietijzeren palen waartussen halverwege en bovenin een smeedijzeren leuning. De op een hardstenen blok geplaatste palen hebben een vierkante doorsnede die boven de geprofileerde voet in grootte

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

toeneemt tot aan de onderste leuning. Hier zijn de palen aan de voor- en achterzijde voorzien van een bladmotief. Vlak onder de bovenste leuning is elke paal ingesnoerd.

De bovenbouw van de ophaalbrug is uitgevoerd in ijzer. De balans van de brug bestaat uit twee zich naar de uiteinden verjongende liggers waartussen achteraan een ijzeren ballastkist, in het midden een grote en kleinere dwarsverbinding, en aan het vooreinde een derde dwarsverbinding (H-balk). De liggers hebben een rechthoekige doorsnede en zijn samengesteld uit ijzeren platen waartussen hoekijzers voorzien van klinknagels. Elke ligger is opzij draaibaar bevestigd aan een op een granieten blok geplaatste hameistijl die eveneens is samengesteld uit door hoekijzers aan elkaar geklonken ijzeren platen. De hameistijlen hebben een rechthoekige basis van circa 40 bij 80 cm en verjongen zich naar boven toe. Het afgeronde bovineinde van de hameistijlen buigt af in de richting van de ballastkist. Hier vlak onder is tussen de stijlen een hameibalk aangebracht met een vergelijkbare constructie en kwartronde onderhoeken. Op dezelfde hoogte is tegen de buitenzijde van elke hameistijl een schuin naar de grond lopende trekstang bevestigd, bestaande uit twee u-vormige balken die om de meter aan elkaar vastgeklonken zijn door een vierkant plaatje (aan de boven- en onderzijde). In de noordwestelijke hameistijl is een windwerk aangebracht. Onderaan het vooreinde van beide liggers hangt een dubbele ijzeren staaf die onderaan (eveneens draaibaar) bevestigd is tegen de zijkant van de buitenste ligger van het val. Het val is 4,5 meter breed en heeft een lengte van circa 7 meter. Op de ijzeren liggers van de val is een houten brugdek aangebracht met een 3,20 meter brede rijbaan van 15 cm brede hardhouten planken en ter weerszijden een thans geasfalteerd trottoir van 65 cm breedte. Ter weerszijden van het vooreinde van het val zijn op het zuidwestelijke landhoofd twee ijzeren schuifgrendels aangebracht waarmee het val kan worden vastgezet.

De brugleuning bestaat zowel links als rechts uit twee horizontale balken boven elkaar. Deze zijn aan de ene kant draaibaar bevestigd aan de hameistijlen, en aan de andere kant aan de dubbele trekstaven tussen het val en de balans.

Waardering

De ophaalbrug (Hoogbrug) is van algemeen belang wegens cultuurhistorische, architectuurhistorische en typologische waarden als gaaf bewaard gebleven ijzeren ophaalbrug uit het interbellum. De brug heeft tevens situationale waarde vanwege de prominente ligging in het historische havengebied van Hoorn.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Brug(C)

Functie

Verkeersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument